

Tillukku Atli!

Langt av landi skotin las eg í einum donskum tíðindastubba um endalígu stöðutakan lögmanns og landsstýrisins í EEC málinum. Orðaljóðið var júst það sama, sum eg tilvilðarlíga hoyrði av munni Atla á fundi í Keyptmannahavn eftir fyrsta fund hansara við teir högu bruxellesharrarnar fyrri umleið trimum árum síðani.

Atli gjörði so avgjort tað einasta, maður í slíkari ábyrgdarstöðu kundi og hevði skyldu at gera. Sum lús millum naglir troysti hesin allar hugsandi møguleikar, hóast hugur hansara ikki eina einastu løtu stóð til henda risastóra kraddarafelagskapin, sum EEC í roynd og veru má kallast. Tað skuldi nevniliga ikki eydnast einum tí einasta at koma aftaná sum kottur uppúr hövdatrog og vísa hesum manni á møgulegar óroyndar leiðir, um so var, at vit stóðu eftir á vali sum kánus.

Við alarastórsta skynsemi og utan kenslur av sinnismuni hevur lögmaður nú staðið í og glettinum í samfull try á, hesum máli viðvíkjandi, tíkið á seg skuldseiningar so fular, at maður við vanligum andsvilja og -styrki, fyrri langt síðan var vorðin heilavillur. Sjálvst svarta-deyðaskriving fjúrtanda, sum meira og meira tók skapi av einari altoyðandi landasótt, ið ikki lat eftir seg minsa sindri at standa ímóti við, um vit ikki í øllum lívins víðurforum bóru okkum at sum jafnarnir fyrri vestan, gav hann vátan, vottin við at kunngerða stöðu landsstýrisins í hesum vandamáli. Hóast eg haldi meg skilja, at umboð sjálfstýrisins og sambandsins eru væl frægari enn undangongumenn teirra, vil eg kanna lógmanni hesa greiðu stöðutakan, tí einhvør okkara, sum bara fylgir við í smáum, veit hvussu stór arbeiðsbyrða hetta vanlukku mál hevur verið honum. At leggja so nógvá orku í eitt mál, sum als ikki er eftir egnum huga, krevur nakað at taka av; men havi eg røttu fatanina av manninum, verða hesar beisku royndir einans at styðja hann í rættferðsriðnum, sum á ongum sinni má stæða, nú so væl er komið áleiðis.

Um demokratið, sum vit samman við hinum norðurlondum framvegis halda høgt í metum, hóast tað er við at missa fótastíð í Europu, skal bjargast okkum, tørvar okkum júst slíkar menn, sum í einhvørjari sœðu tora at vísa lít, sjálvst um persónliga stöða teirra við hesum kundi víkna, vegna undirbrøttu smíðalop móttøðumanna, sum hóast alt ikki hætta sær at leggja rygg til og sum neyvan vita betri ráðini til at taka. Okkum tørvar menn, sum hava fata, at politikkur einans skal rekast yvir „bælti“ og ikki sum skjótan við trýstrendum nálum utan fyrilit, har nær møgulega sviða sárast. —

Menn, ið hava nakað at siga fólki, hóast hesir meira halda til tann vitborna skapandi politikk in, fyrri ikki at siga sannleikan, sum tianverri fellur mongum ov turrur. Menn, sum evna at vinna oyru fyrri hugsjónum sinum, hóast teir ikki tala til tað lægsta í menniskjuni, hattið og óvundina, sum á ongum sinni hava leitt til annað enn persónligar jagstranir og týningar.

Eg skal víðganga, at eg til tíðir álvarsliga stúrdi fyrri úrslitum av øllum samráðingunum og sjáldsama lagaliga tilbodi EEC's um biðið, hóast eg ikki eina løtu ívaðist um lógmannsins andstygð fyrri felagskapinum. Men av beiskum royndum kenna vit dómni so mong, um hvør hóttan tað kann vera, um feroyskir svikapoliikkarar lýtarleyst leypa í posa ríkismyndugleikanna.

Eftir tað sum hent er í EEC málinum, átti ongin feroyingur longur at himprast við at tíkið til sín politikk Atla, um so er, teir vilja styðja sriðið fyrri størst møgulega feroyska avgerðarreitinum.

Tá sæð verður burtur frá skemdarbløðunum, sum nú eru noyðd at triva í annan lagd, um hesi ikki heldur velja at hvíla mussaskoðni í longri tíð, kemur greiða stöða Atla og landsstýrisins sera væl við í einari sokaflaðari kreppu, har allar avgerðir lætliga og mestsum av tilvíld kundu komið at verið tiknar yvir hövdu okkara.

Enn meira látersverda man andstøðan nú kenna seg eftir at hesir menn, sum áður vóru skuldssettir fyrri at vera á veg til at avreiða fœðilandið til monopolkapitalismar í EEC, nú vísa diri til sum skjótast at sleppa at samráðast um eina handilsskipan. Var tað ikki júst hetta, fráfarina norska stjórn ikki hætta sær undir, eftir úrslitið av norsku fólkaatkvøðun um sama mál.

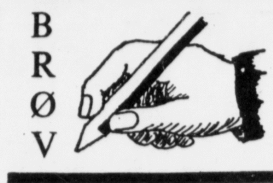
Tað virkisfýsni og skynsemi, stjórnandi menn okkara hava sýnt í felagsmarknaðarmálinum, sum tað til fullnar miseydnaðist andstøðumi at gera til tað skelkandi kreppumál.

Til Føroya tingmenn

Viðv. sambandinum um Streymin og dalin millum Fjarða (og viðari til Leirvíkar og Klaksvíkar)

Umboð á n/s »Sundaferjan« tann 3. febr. 1974.

Tá vit í 1963 heittu á æræða tingmann Sigurð Jensen um at søkja Føroya Landsstýri um loyvi til fergusamband norðuri í Sundalagnum, kom einki burtur úr hesi umsókn, tí vit fingi einki svar frá landsstýrinum! Tá er tað, vit heita á

hon fegin vildi gera tað til, átti utan próvforslur av øðrum slegum at kunna sannføri allar rettsiktaðar feroyingar um, at hesir menn við Atla Dam á odda av sonnum eru ábyrgdarpolitikkarar og ikki ráðaleysir undanstökkingar.

Krisjan

Happadráttur

Eg veit ikki hvør situr fyrri happadráttinum, men har má vera nakað heilt galið við teim um, ið har sita.

Byta 458 vinningar út á 100 kr. Tað vil siga, um tú vinnur við heilum seðli fært tú 90 kr., hálvan 45 kr., kvarta heilar 22,50 kr.

Hetta er jú eingin meining í við so smáum vinningum. Gerið hasar 458 smæstu vinningarnar til 115 á 500 kr. so er tað ein vinningur.

Og í fyrsta dráti latið 15.000 fara í tvey. Sama í 2. dráti, latið 20.000 og 10.000 báðar fara í tviningar. Í 3. dráti latið 50.000 fara í trý og 25.000 í helvt.

Hetta er eitt ógvuliga útbreitt ynski og hugsjótt tykkum hvussu nógv tað hevði koyrt undir salgið.

Vit sum onkuntíð vinna við kvarum og hálvum ergra okkum bæði gulan og gronan yvir 22,50 og 45,00 kr.

At fleiri kunna vinna og fáa gleði av happadráttinum, tað er umráðandi at minka nógv um teir smæstu vinningarnar og samuleiðis teir s.c.ru (til fleiri meðalstórar vinningar). Í ár er ovseini, men fái í lag at broyta til 1975, til stórt gagn fyrri bæði happadrátt og keyparar.

Javnaðarmaður

Mánadagin 23. juni 1969 varð hetta ein veruleiki, sum vit eru ómetaliga takksamir fyrri. Hetta fergusamband hava vit røkt so samvitskufult sum vit kunna, tó álikavæl taka vit móti grovum kritikki. Hetta áður nevnda loyvi, sum okkum varð givið, er tað misbrúkt? Angrar landsstýrið í síni heild, at hetta loyvi varð givið okkum?

Nú í døgnum var figgjarlógin víðgjörd á tingi. Eg royndi at fáa so nógv við av debattini sum gjørligt. Har komu fram fleiri høvuðs-tema. Eg skal nevna nøkur, sum hava interessu hesum viðvíkjandi. Tað var framsigginheit, fiskiskapur nærindis, sparsemi, reinfri í náttúruni, oljukurppa, oljusparing, oljuprisir, oljustopp, vatnorka, orkunøgd, el-prisir, tað var samferðslumál og tað var strandferðslumál. Eitt helt eg vera felags fyrri teir flestu talararnar, og tað var sparsemi, tað sum skuldi gerast, skuldi vera hóskaði og endamálsleing, effektivt og fáa mest møgulega valuta fyrri investeraðar pengar.

Um vegir varð ikki spurt um, hvussu teir skuldu vera, og gerast — burtursett frá eini syntés, sum Jógvann Sundstein kom við. — Vegararbeiðið verður latið upp í hendurnar á Mikkjál Helmsdal, landsverkfærðing, og so tekur man sær til takkar við tí, hann ger. Um Mikkjál Helmsdal siðan fer til fjals ella út á sjógv við vegnum, tað ger ikki mun! Tá verður ikki spurt um framsigginheit ella fiskiskap nærindis, olju, oljukurppa, oljusparing, oljuprisir, oljustopp ella vatnorku, orkunøgd, el-prisir ella tíðsparing.

Eg havi við brævi medio januar 1974 í bløðunum belyst nakað av projektinum Brúgvinn um Streymin —Dalin millum Fjarða og lagt fram teori í hesum stórmáli, og biðið Atla Dam, lógmann, og Mikkjál Helmsdal, landsverkfærðing, mótbvisa mini teori. Tað hevur hvørigin gjørt. Hvi? Jú, av tí simplu grund, at teir vita einki! Ti teir hava ikki kannað meir enn tað eina projektið, og tað er uppá gjøt, og siðan er tað latið upp í hendurnar á byggifelagnum E. Pihl & Søn.

Tá arbeiðið er liðugt, er rokningin nær um tveir ferðir so stór, men hvussu stór, fær skattaborgarin ongantíð at vita.

Eg persónliga havi tosað við Mikkjál Helmsdal, landsverkfærðing, um gerð av bergholnum í neðra. Hann visir á ta gasskoncentration, sum kann koma at verða av teimum akførum, sum koyra ígjøgnum bergholið, men hann veit ikki, hvussu nógv av gassi skal til fyrri at gasskoncentrationin skal bila, ella hvussu ofta luftin skal skiftast út, fyrri at hon skal vera nógv rein, ella hvussu nógv kraft skal til fyrri at halda bergholið gassfritt, og heldur ikki veit hann, hvat eitt útluftingaranlegg kostar! Ti tað er ikki kannað!

At spilla projektið fyrri 20 mill. kr., tað harmonerast illa við tað, sum eftirlýst varð av okkara tingmonnum, tá figgjarlógin fekk fyrstu víðgjörd tað Harrans ár 1974.

Her skal eg draga fram nakað meira viðvíkjandi fiskiskapi og samferðslu, tað oljan er uppi, ella tá vit ikki hava hana meira. Vit mugu lita á el-streym,

hann er dýrur og má eisini sparast fyrri at hann skal røkka til. Ti mugu vegirnir liggja slættir og stytst leið, fyrri at fáa so nógv sum møgulegt burturúr hvørji el-einheit.

Tá vit eru á landi, er tað ikki torført at gera nyttu úr el-orkuni, sum vit tá vónandi hava. Á báti er verri vorðið, tað oljan ikki er meira! Tá er verri at fara á flot, tí tað er ikki so likatil at taka el-orkuna við sær í báti, ið hvussu so er í tí formi vit kenna hana í dag. At fylla báti fullan av akkumulatorem, tá vit fara til útróðrar, og kasta teir yvir borð, tá man er komin á fiskieið, fyrri at báturin skal kunna færa fólk og fisk til lands, er neyvan rationelt ella reinføri á sjónum, og ikki minni ógjørligt er at draga ein el-kapal afturúr báti-um.

Hetta er ógvuliga dapurt upplagt, men sigi eg so, at vit røgva og sigla lika sum teir gomlu gjørd, so er myndin lika ljót. Tá vit fara til útróðrar í framtíðini, fara vit so langt sum gjørligt eftir landinum og stytst neyðugt eftir sjónum. Ella at sigla eina fergu frá Klaksvík til Havnar við el-orku er neyvan gjørligt, ið hvussu so er ikki biligt. Klaksvík-Leirvík v.v. er kanska møgulegt. Bergholið millum Sundalagið og Fjarða er eitt lágt í sambandinum Klaksvík-Havn v.v. og Klaksvík-Vestmanna v.v. Ti haldi eg, at tað er lógð, at tær bergruð kommunurnar ikki reagera ímóti tí dæra-projekti, sum E. Pihl & Søn skulu fara undir, sum tað ikki er byrjað, tí Útvarp Føroya hevur einki nevnt um tað, ella kanska útvarpið hevur ongan tíðindamann í Føroyum, ella er tíðindaflutningurin censureraður. Man má royna at hyggja inn í framtíðina! — Føroya tingmenn, duga tit ikki at hyggja inn í framtíðina? Tað er ikki lætt — ella eru tit allir sibbar í náttúru-læru?

Men eitt vita vit, man brúkar tað, man hevur. Ti ræður um at fáa bestu nyttuna úr tí, man skaffar sær, tá man hevur hana mest fyrri neyðini, tá er tað, at vegirnir, bergholini, vatnorkan og el-orkan, prisirnir, sparsemi, víðlíkahaldið, rationaliseringin, effektiviteturin, tíðsparingin, skjótleikin, møguleikin og komfortin gera seg mest galdandi fyrri at fáa bestu úrtøkuna.

Eg vil taka fram eitt dømi, hvar ein dýrur vegur er lagdur yvir fjøll til tvær bygdir í Føroyum. Hesin vegur kostar nógv at halda víðlíka og farbaran. Hesar somu bygdir eru næstan lika isoleraðar sum einhvør útoyggjabygd, tæf hava ikki so frægt sum eina rutu eftir hesum milliónvegi, tí vegurin liggur yvir fjøll! Bygdirnar eru Funning og Gjógv.

Til síðst vil eg biðja tykkum tingmenn gera tað tit kunnu fyrri at fáa bergholið í neðra, ella ið hvussu so er, at fáa eina debatt í Útvarpinum, sum víðger vegir, berghol, orkusparing og el-nytslu tá vit onga olju hava! (Ella ber tað til at gera el-orku um til olju?).

Eg vil fegin vera við í eini slíkari debatt.

Við heilsan

J. Jacobsen,
skipari á
m/s »Sundaferjan«.